

ISA 545

AUDIT OCENĚNÍ REÁLNOU HODNOTOU A JEJÍHO VYKÁZOVÁNÍ

(Platí pro audity účetních závěrek sestavených za období počínající 15. prosince 2004 nebo po tomto datu.)*

OBSAH

	Odstavec
Úvod.....	1-9
Porozumění procesu stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázání, příslušným kontrolním činnostem a vyhodnocování rizika v dané účetní jednotce....	10-16
Vyhodnocení vhodnosti ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázání.....	17-28
Využívání práce experta.....	29-32
Auditorské postupy zaměřené na riziko vzniku významných nesprávností v ocenění reálnou hodnotou a v jejím vykázání	33-55
Vykázání reálné hodnoty.....	56-60
Zhodnocení výsledků auditorských postupů.....	61-62
Prohlášení vedení k auditu.....	63-64
Komunikace s osobami pověřenými řízením.....	65
Datum účinnosti.....	66
Příloha: Ocenění reálnou hodnotou a její vykázání v rámci různých systémů finančního výkaznictví	

Mezinárodní auditorský standard ISA 545 „Audit ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázování“ je nutné chápat v kontextu Předmluvy k mezinárodním standardům pro kontrolu kvality, audit, ověřování a související služby, která stanoví pravidla a rozsah použití mezinárodních auditorských standardů.

* Standardy týkající se auditorského rizika ISA 315 „Znalost účetní jednotky a jejího prostředí a vyhodnocení rizik výskytu významné nesprávnosti“, ISA 330 „Postupy prováděné auditorem v reakci na vyhodnocená rizika“ a ISA 500 „Důkazní informace“ daly podnět k harmonizační novele ISA 545. Tyto změny jsou účinné pro audity účetních závěrek sestavených za období počínající 15. prosince 2004 nebo po tomto datu a byly začleněny do textu standardu ISA 545.

Úvod

1. Účelem tohoto mezinárodního auditorského standardu (ISA) je stanovit normy a poskytnout vodítko pro audit ocenění reálnou hodnotou a její vykazání v účetní závěrce. Tento ISA řeší zejména aspekty auditu týkající se ocenění, prezentace a vykazování významných aktiv, pasiv a konkrétních složek vlastního kapitálu, prezentovaných nebo vykazovaných v reálné hodnotě v účetní závěrce. Ocenění aktiv, pasiv a složek vlastního kapitálu reálnou hodnotou může vyplývat z počátečního zaúčtování transakcí i z pozdějších změn hodnoty. Změny ocenění reálnou hodnotou, k nimž v průběhu času dojde, mohou být účetně řešeny různě v rámci odlišných systémů finančního výkaznictví. Například některé systémy finančního výkaznictví mohou vyžadovat, aby byly tyto změny promítnuty přímo do vlastního kapitálu, zatímco jiné vyžadují jejich vykazání do výnosů.
2. Zatímco tento ISA poskytuje vodítko pro audit ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání v účetní závěrce, důkazní informace získané z jiných auditorských postupů mohou také poskytnout důkazní informace, relevantní pro ocenění reálnou hodnotou a její vykazání v účetní závěrce. Například postupy inspekce za účelem ověření existence aktiva, oceněného reálnou hodnotou mohou také poskytnout relevantní důkazní informace o ocenění tohoto aktiva (jako například o fyzickém stavu dlouhodobého hmotného majetku).
- 2a. Odstavec 16 mezinárodního auditorského standardu ISA 500 „Důkazní informace“ požaduje, aby auditor použil tvrzení v takové míře, která mu umožní vyhodnotit riziko vzniku významných nesprávností a aby navrhl a provedl další auditorské postupy v závislosti na tomto vyhodnocení rizik. Ocenění reálnou hodnotou a jejich vykazání nejsou sama o sobě tvrzeními, ale mohou mít k určitým tvrzením vztah v návaznosti na příslušný systém finančního výkaznictví.
3. **Auditor získá dostatečné množství vhodných důkazních informací, potvrzujících, že ocenění reálnou hodnotou a její vykazání je v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky. Podle odstavce 22 mezinárodního auditorského standardu ISA 315 „Znalost účetní jednotky a jejího prostředí a vyhodnocení rizik výskytu významné nesprávnosti“ se má auditor obeznámit se systémem finančního výkaznictví používaným účetní jednotkou.**
4. Vedení odpovídá za ocenění reálnou hodnotou a její vykazání v účetní závěrce. V rámci plnění své odpovědnosti, má vedení povinnost zavést proces účetního a finančního výkaznictví za účelem stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání, zvolit vhodné metody ocenění, určit a přiměřeným způsobem doložit veškeré důležité použité předpoklady, provést ohodnocení a zajistit, aby prezentace a vykazání ocenění reálnou hodnotou bylo v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky.
5. Mnohá ocenění, založená na odhadech, včetně ocenění reálnou hodnotou, jsou svou vnitřní podstatou nepesná. V případě ocenění reálnou hodnotou, zejména takových, jejichž součástí nejsou smluvně zajištěné peněžní toky nebo takových, pro které nejsou k dispozici při stanovení odhadu tržní informace, jsou odhady reálné hodnoty často provázeny nejistotou ohledně částky i časového průběhu budoucích peněžních toků.

Ocenění reálnou hodnotou mohou být také založena na předpokladech o budoucích podmínkách, transakcích nebo událostech, jejichž výsledek je nejistý a v průběhu času bude proto podléhat změnám. Posouzení těchto předpokladů auditorem vychází z informací, které má auditor k dispozici v době auditu a auditor neodpovídá za předvídání budoucích podmínek, transakcí nebo událostí, které, pokud by mu byly známy v době auditu, by mohly mít významný vliv na jednání nebo na předpoklady vedení, ze kterých vychází ocenění reálnou hodnotou a její vykazání. Předpoklady, použité při ocenění reálnou hodnotou jsou svou povahou obdobné předpokladům požadovaným při vytváření ostatních účetních odhadů. ISA č. 540 „Audit účetních odhadů“ poskytuje vodítko pro audit účetních odhadů. Tento ISA ovšem řeší aspekty auditu, obdobné problematice, uvedené v ISA 540 „Audit účetních odhadů“ a další otázky ve specifickém kontextu ocenění reálnou hodnotou a její vykazání v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví.

6. Odlišné systémy finančního výkaznictví vyžadují nebo umožňují rozdílná ocenění reálnou hodnotou a rozdílná vykazání reálné hodnoty v účetní závěrce. Liší se také v míře úpravy ohledně východisek pro ocenění aktiv a pasiv nebo souvisejícího vykazání v účetní závěrce. Některé systémy finančního výkaznictví předepisují závazný postup, jiné postup všeobecný nebo žádný. Kromě toho existují i určité postupy ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání, které jsou specifické pro určité odvětví. Zatímco tento ISA poskytuje vodítko pro audit ocenění reálnou hodnotou a její vykazání, neřeší problematiku konkrétních typů aktiv nebo pasiv, transakcí, či postupů, specifických pro určité odvětví. V dodatku k tomuto ISA jsou uvedeny bližší informace týkající se ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání v rámci odlišných systémů finančního výkaznictví a silící vliv ocenění v reálné hodnotě, včetně faktu, že v rámci těchto systémů mohou existovat různé definice “reálné hodnoty”. Například mezinárodní účetní standard 39 „Finanční nástroje: účtování a ocenění“ definuje reálnou hodnotu jako “částku, za niž lze směnit aktivum nebo vypořádat závazek mezi dobře informovanými stranami ochotnými transakci realizovat, přičemž transakce je realizována za podmínek obvyklých na trhu.”
7. Ve většině systémů finančního výkaznictví, které uznávají koncept ocenění reálnou hodnotou, existuje předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky, kdy tato jednotka nemá ani záměr, ani jí nehrozí nutnost likvidace významného omezení rozsahu činnosti nebo uskutečnění transakce za nepříznivých podmínek. V těchto případech by reálnou hodnotou nebyla částka, kterou by účetní jednotka obdržela nebo uhradila v nucené transakci, nedobrovolné likvidaci nebo exekucím prodeji. Jednotka může ovšem vzít svou současnou ekonomickou nebo provozní situaci v úvahu při stanovení reálných hodnot svých aktiv a pasiv, pokud to ukládá nebo dovoluje její systém finančního výkaznictví a takový systém může nebo nemusí určovat, jakým způsobem toho má být docíleno. Například plán vedení provést vyřazení určitého aktiva formou zrychlených odpisů, se záměrem splnit určité obchodní cíle, může být relevantní pro stanovení reálné hodnoty tohoto aktiva.
8. Ocenění reálnou hodnotou může být pro určitá aktiva nebo pasiva relativně jednoduché, pokud jsou například aktiva zakoupena a prodána na aktivních a otevřených trzích, které poskytují okamžitě dostupné a spolehlivé informace o cenách, za kterých dochází k aktuální směně aktiv. Ocenění ostatních aktiv nebo pasiv reálnou hodnotou může být

složitější. U konkrétního aktiva nemusí existovat aktivní trh nebo může mít určité vlastnosti, kvůli kterým vedení musí provést odhad reálné hodnoty (například investice do dlouhodobého hmotného majetku nebo komplexní derivátový finanční nástroj). Odhad reálné hodnoty může být uskutečněn prostřednictvím modelu ocenění (například model, vycházející z výhledů a z diskontovaných budoucích peněžních toků) nebo prostřednictvím asistence experta, jakým je například nezávislý odhadce.

9. Nejistota, související s určitou položkou, nebo nedostatek objektivních údajů může znemožnit přiměřený odhad, a v takovém případě auditor posuzuje, zda je nezbytné auditorskou zprávu upravit tak, aby odpovídala ISA č. 700 „Zpráva auditora o ověření účetní závěrky“.

Porozumění procesu stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázání, příslušným kontrolním činnostem a vyhodnocování rizika v dané účetní jednotce

10. **Součástí auditorovy znalosti účetní jednotky a jejího prostředí, včetně jejích vnitřních kontrol, je dostatečné porozumění procesu ocenění reálnou hodnotou a jeho vykázání včetně příslušných kontrolních činností dané účetní jednotky tak, aby auditor mohl v uspokojivé míře identifikovat a posoudit riziko vzniku významných nesprávností na úrovni tvrzení za účelem navržení a provedení dalších auditorských postupů.**
11. Vedení odpovídá za vytvoření procesu účetního a finančního výkaznictví pro stanovení ocenění reálnou hodnotou. V některých případech může být ocenění reálnou hodnotou, a tudíž i proces vytvořený vedením za účelem stanovení reálné hodnoty, jednoduchý a spolehlivý. Vedení může například poukazovat na zveřejněné cenové kotace při stanovení reálné hodnoty obchodovatelných cenných papírů, které účetní jednotka drží. Některá ocenění reálnou hodnotou jsou ovšem svou vnitřní podstatou složitější než ostatní a je s nimi spojena nejistota ohledně vzniku budoucích událostí nebo výsledku těchto událostí a je proto nezbytné učinit předpoklady, jejichž součástí může být uplatnění úsudku auditora. Auditorovo porozumění procesu ocenění, včetně jeho složitosti, pomáhá identifikovat a posoudit rizika vzniku významných nesprávností s cílem stanovit charakter, časový průběh a rozsah dalších auditorských postupů.
12. V průběhu seznamování se s procesem uplatňovaným účetní jednotkou při stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázání auditor posuzuje například následující:
 - Příslušné kontrolní činnosti, týkající se procesu uplatněného pro stanovení ocenění reálnou hodnotou, včetně například kontrol týkajících se dat a rozdělení pravomocí a odpovědností mezi ty, kteří účetní jednotku zavazují k příslušným transakcím, a ty, kteří mají odpovědnost za provádění ocenění.
 - Odborné znalosti a zkušenosti osob, které provádějí ocenění reálnou hodnotou.
 - Úlohu, kterou v tomto procesu hraje informační technologie.

- Typy účtů nebo transakcí, vyžadujících ocenění reálnou hodnotou nebo její vykazání (například, zda účty vznikají z rutinních a opakujících se transakcí nebo zda vznikají z neopakujících se či neobvyklých transakcí).
 - Rozsah, v jaké se účetní jednotka spoléhá na ocenění reálnou hodnotou vypracovaným servisní organizací nebo na údaje poskytnuté servisní organizací, které slouží jako podklad pro ocenění. Jestliže jednotka využívá servisní organizaci, auditor je povinen dodržovat požadavky ISA č. 402 „Zvažované skutečnosti týkající se subjektů využívajících služeb servisních organizací“.
 - Rozsah, v němž účetní jednotka využívá práci expertů při stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání (viz odstavce 29–32 tohoto standardu).
 - Významné předpoklady použité vedením při stanovení reálné hodnoty.
 - Dokumentaci podporující předpoklady vedení.
 - Metody používané pro vytvoření a aplikaci předpokladů vedení a pro sledování změn v těchto předpokladech.
 - Integritu kontrol změn a bezpečnostních procedur pro modely ocenění a příslušné informační systémy, včetně schvalovacích procesů.
 - Kontroly týkající se konzistentnosti, včasnosti a spolehlivosti údajů používaných pro modely ocenění.
13. Standard ISA č. 315 „Znalost účetní jednotky a jejího prostředí a vyhodnocení rizik výskytu významné nesprávnosti“ vyžaduje, aby auditor porozuměl jednotlivým složkám interní kontroly. Auditor se v dostatečné míře seznámí zejména s kontrolními činnostmi vztahujícími se ke způsobu stanovení ocenění reálnou hodnotou a jeho vykazání danou účetní jednotkou, aby mohl identifikovat a posoudit rizika vzniku významných nesprávností, a tak navrhnout charakter, časový průběh a rozsah dalších auditorských postupů.
14. **Po porozumění procesů dané účetní jednotky při stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazování auditor v uspokojivé míře identifikuje a vyhodnocuje rizika vzniku významných nesprávností, týkající se ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazování v účetní závěrce, s cílem stanovit charakter, časový průběh a rozsah dalších auditorských postupů.**
15. Míra, v níž je ocenění reálnou hodnotou náchylné k nesprávnosti je přirozeným rizikem. Charakter, časový průběh a rozsah dalších auditorských postupů bude záviset na náchylnosti k nesprávnému ocenění reálnou hodnotou k nesprávnosti a na tom, zda proces stanovení ocenění reálnou hodnotou je relativně jednoduchý nebo složitý.

- 15a Auditor se řídí pokyny standardu ISA 315 v případě, že vyhodnotil riziko vzniku významných nesprávností týkající se ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazování jako natolik významné, že vyžaduje zvláštní posouzení.
16. Standard ISA 315 se zaměřuje na přirozená omezení vnitřních kontrol. Vzhledem k tomu, že stanovení reálné hodnoty často vychází ze subjektivních úsudků vedení, tato skutečnost může ovlivnit charakter zaváděných kontrolních činností. Náhylnost ocenění reálnou hodnotou k nesprávnosti se může také zvýšit s tím, jak se požadavky účetního a finančního výkaznictví pro ocenění reálnou hodnotou stávají složitějšími. V návaznosti na výše uvedené posuzuje auditor při vyhodnocování rizik vzniku významných nesprávností přirozená omezení kontrol.

Vyhodnocení vhodnosti ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázání

17. **Auditor vyhodnotí, zda ocenění reálnou hodnotou a její vykazování v účetní závěrce je v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky.**
18. Auditorovo porozumění požadavkům příslušného systému finančního výkaznictví a znalosti podnikání a odvětví, ve kterém jednotka působí, společně s výsledky ostatních auditorských postupů, se využívá při vyhodnocení toho, zda účtování o aktivech nebo pasivech vyžadující ocenění reálnou hodnotou je vhodné a zda vykázání údajů týkajících se ocenění reálnou hodnotou a významných nejistot vztahujících se k ocenění reálnou hodnotou je vhodné v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.
19. Vyhodnocení vhodnosti ocenění reálnou hodnotou v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky a vyhodnocení důkazních informací závisí částečně na auditorově znalosti povahy podnikání. To platí zejména v případech, ve kterých jsou aktivum nebo pasivum či metoda ocenění velmi složité. Například derivátové finanční nástroje mohou být velmi složité a nesou riziko, že odlišné výklady způsobu, jakým mají být stanoveny reálné hodnoty, mohou mít za následek odlišné závěry. Ocenění některých položek reálnou hodnotou, například “nedokončeného výzkumu a vývoje” nebo nehmotného majetku pořízeného v rámci podnikové kombinace, může s sebou přinášet potřebu posouzení speciálních aspektů, které jsou ovlivněné povahou účetní jednotky a jejich činností v případě, že je posouzení takových aspektů v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky vhodné. Auditorova znalost podnikání, společně s výsledky ostatních auditorských postupů, může pomoci určit aktiva, u kterých vedení potřebuje vykázat snížení hodnoty uplatněním ocenění reálnou hodnotou v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.
20. V případech, ve kterých je metoda ocenění reálnou hodnotou určena příslušným systémem finančního výkaznictví, například požadavkem, aby reálná hodnota obchodovatelného cenného papíru byla stanovena prostřednictvím kótovaných tržních cen, na rozdíl od použití modelu ocenění, auditor posuzuje, zda je ocenění reálné hodnoty v souladu s touto metodou.
21. Některé systémy finančního výkaznictví mají jako předpoklad pro povinné nebo dobrovolné ocenění reálnou hodnotou či jejího vykázání požadavek, aby ocenění aktiv

nebo pasiv reálnou hodnotou bylo možné provést spolehlivým způsobem. V některých případech nemusí být tento požadavek naplněn, pokud aktivum nebo pasivum nemá kotovanou tržní cenu na aktivním trhu a jiné metody přiměřeného odhadu reálné hodnoty jsou zjevně nevhodné nebo neproveditelné. Jestliže vedení rozhodlo, že neplatí předpoklad, podle kterého by bylo možné spolehlivě stanovit reálnou hodnotu, auditor musí získat dostatečné množství vhodných důkazních informací podporujících takové rozhodnutí a ověřit, zda se o dané položce řádně účtuje v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.

22. **Auditor získá důkazní informace o úmyslu vedení realizovat konkrétní opatření a posoudit schopnost vedení tato opatření uskutečnit pokud to je relevantní pro ocenění reálnou hodnotou a její vykazování v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.**

23. V některých systémech finančního výkaznictví představují záměry vedení týkající se určitého aktiva nebo pasiva kritéria pro stanovení požadavků na ocenění, prezentaci a vykazování, a pro způsob vykazování změn reálné hodnoty v účetní závěrce. V takových systémech finančního výkaznictví je záměr vedení důležitý při stanovení vhodnosti uplatnění reálné hodnoty účetní jednotkou. Vedení často dokumentuje plány a záměry, které jsou relevantní pro konkrétní aktiva nebo pasiva a příslušný systém finančního výkaznictví může po vedení takový postup přímo požadovat. Zatímco rozsah důkazních informací, které je třeba získat v souvislosti se záměry vedení, je věcí odborného úsudku, součástí auditorských postupů je obvykle dotazování vedení, s vhodným potvrzením odpovědí, například:

- Posouzení realizace deklarovaných záměrů vedení v minulosti, pokud jde o aktiva nebo pasiva.
- Přezkoumání písemných rozpočtů a ostatní dokumentace včetně, v případech ve kterých to je relevantní, plánů, zápisů z jednání, *atd.*
- Posouzení důvodů uvedených vedením pro volbu konkrétního opatření.
- Posouzení schopnosti vedení realizovat konkrétní opatření, vzhledem k ekonomickým okolnostem účetní jednotky, včetně důsledků vyplývajících ze smluvních závazků této účetní jednotky.

Auditor posuzuje také schopnost vedení provádět konkrétní opatření v případě, že je tato schopnost relevantní pro použití nebo výjimku z použití ocenění reálnou hodnotou v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.

24. **V případech, ve kterých jsou k dispozici alternativní metody pro ocenění reálnou hodnotou v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky, nebo v případech, ve kterých není konkrétní metoda ocenění předepsána, auditor zhodnotí, zda je konkrétní metoda ocenění za daných okolností vhodná v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.**

25. Zhodnocení, zda je konkrétní metoda ocenění reálnou hodnotou za daných okolností vhodná, vyžaduje uplatnění odborného úsudku. Jestliže vedení zvolí jednu konkrétní metodu ocenění z alternativních metod, které jsou k dispozici v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky, auditor zjišťuje důvody vedení pro volbu této konkrétní metody diskuzí o těchto důvodech s vedením. Auditor posuzuje zda:
- (a) Vedení dostatečně vyhodnotilo a vhodně aplikovalo kritéria, pokud taková kritéria existují, předepsaná příslušným systémem finančního výkaznictví, která by podepřela zvolenou metodu;
 - (b) Metoda ocenění je vhodná za daných okolností vzhledem k povaze aktiva nebo pasiva, které je oceňované a vzhledem k příslušnému systému finančního výkaznictví účetní jednotky;
 - (c) Metoda ocenění je vhodná z hlediska daného podniku, odvětví a prostředí, ve kterém daná účetní jednotka působí.
26. Vedení mohlo stanovit, že různé metody ocenění vyústily v různá významně odlišná ocenění reálnou hodnotou. V takových případech auditor vyhodnocuje, jakým způsobem účetní jednotka přešetřila důvody pro vznik zmíněných rozdílů při stanovení ocenění reálnou hodnotou.
27. **Auditor vyhodnotí, zda je metoda dané účetní jednotky pro ocenění reálnou hodnotou uplatňována konzistentně.**
28. Jakmile vedení zvolí konkrétní metodu ocenění, auditor vyhodnocuje, zda jednotka používala tuto metodu ocenění reálnou hodnotou konzistentně, a pokud ano, zda je tato konzistentnost vhodná z hlediska případných změn prostředí nebo okolností ovlivňujících účetní jednotku nebo změn požadavků předepsaných příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky. V případě, že vedení změnilo metodu ocenění, auditor posuzuje, zda může vedení přiměřeným způsobem prokázat, že metoda ocenění, ke které vedení přešlo, představuje vhodnější východisko pro ocenění, nebo zda je tato změna podpořena změnou požadavků příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky nebo změnou okolností. Například zavedení aktivního trhu pro konkrétní kategorii aktiv nebo pasiv může být signálem, že použití metody diskontovaných peněžních toků pro odhad reálné hodnoty takového aktiva nebo pasiva již není vhodný.

Využívání práce experta

29. **Auditor stanoví potřebu využití práce experta.** Auditor buď má nezbytnou kvalifikaci a znalosti pro plánování a provedení auditorských postupů, týkajících se reálných hodnot nebo se může rozhodnout, že využije práce experta. Jestliže se auditor k takovému kroku rozhodne, posuzuje záležitosti, které jsou diskutovány v odstavci 7 ISA č. 620 „Využití práce experta“.

30. V případě, že se plánuje využití zmíněného experta, auditor získá dostatečné množství vhodných důkazních informací, že taková práce je přiměřená pro účely auditu a odpovídá požadavkům ISA č. 620 „Využití práce experta“.
31. Jestliže auditor plánuje využití práce experta, posuzuje, zda způsob jakým expert chápe definici reálné hodnoty a zda metoda, kterou expert uplatní pro stanovení reálné hodnoty, je v souladu s přístupem vedení k těmto aspektům a s požadavky příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky. Například metoda používaná znalcem při odhadu reálné hodnoty nemovitosti nebo komplexního derivátu, či metodické postupy pojistné matematiky navržené pro provedení odhadů reálné hodnoty pojistných závazků, pohledávek ze zajištění a obdobných položek, nemusejí odpovídat zásadám ocenění v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky. Z tohoto důvodu auditor posuzuje tyto skutečnosti často formou diskuse zadáváním nebo kontrolou instrukcí daných expertovi nebo prostudováním zprávy experta.
32. Auditor vyhodnocuje vhodnost využití práce experta jako důkazní informace podle (instrukcí) ISA č. 620 „Využití práce experta“. Zatímco přiměřenost předpokladů a vhodnost použitých metod a jejich aplikace jsou odpovědností experta, auditor se seznamuje s významnými použitými předpoklady a metodami a posuzuje, zda jsou vhodné, úplné a přiměřené na základě auditorovy znalosti podnikání a výsledků ostatních auditorských postupů. Auditor tyto záležitosti často posuzuje diskuzí s expertem. Odstavce 39 až 49 se zabývají auditorovým vyhodnocením významných předpokladů použitých vedením včetně předpokladů, na které se spoléhalo vedení na základě práce experta.

Auditorské postupy zaměřené na riziko vzniku významných nesprávností v ocenění reálnou hodnotou a v jejím vykázání účetní jednotkou

33. **V návaznosti na posouzení rizik vzniku významných nesprávností vyplývajících z důkazních informací vztahujících se k ocenění reálnou hodnotou a k jejímu vykázání účetní jednotkou auditor navrhne a provede další auditorské postupy.** Standard ISA 330 „Postupy prováděné auditorem v reakci na vyhodnocení rizika“ hovoří o odpovědnosti auditora za navržení a provedení dalších auditorských postupů, jejichž charakter, časový průběh a rozsah zohlední v přijatelné míře vyhodnocené riziko vzniku významných nesprávností. Tyto další auditorské postupy zahrnují testy spolehlivosti kontrolního systému a detailní testy věcné správnosti zůstatků a transakcí. Následující odstavce (34-55) dodatečně poskytují určitý návod k provádění testů věcné správnosti, které mohou být vhodné v souvislosti s oceněními reálnou hodnotou a jejich vykazováním účetní jednotkou.
34. Vzhledem k široké škále možných ocenění reálnou hodnotou, od relativně jednoduchých až ke složitým, se auditorovy postupy mohou lišit významně co do charakteru, časového průběhu a rozsahu. Například testy věcné správnosti ocenění reálnou hodnotou mohou zahrnovat (a) ověřování významných předpokladů vedení, modelu ocenění a údajů, na kterých je založený (viz odstavce 39–49), (b) zpracování nezávislých odhadů reálné hodnoty pro potvrzení vhodnosti ocenění reálnou hodnotou (viz odstavec 52), nebo (c)

posouzení vlivu událostí po datu účetní závěrky na ocenění reálnou hodnotou a její vykázaní (viz odstavce 53–55).

35. Existence zveřejněných cenových kotací na aktivním trhu je obvykle nejlepší důkazní informací reálné hodnoty. Některá ocenění reálnou hodnotou jsou ovšem svou vnitřní podstatou mnohem složitější než ostatní. Tento jejich složitý charakter vyplývá buď z povahy položky, která je oceňována reálnou hodnotou nebo z metody ocenění, vyžadované příslušným systémem finančního výkaznictví nebo zvolené vedením. Například v případě, že na aktivním trhu nejsou kotované ceny, některé systémy finančního výkaznictví povolují odhad reálné hodnoty, založený na alternativní metodě, jakou je např. analýza diskontovaných peněžních toků nebo model srovnatelných transakcí. Pro složitá ocenění reálnou hodnotou je obvykle typická větší míra nejistoty ohledně spolehlivosti procesu ocenění. Tato větší míra nejistoty může být důsledkem:
- Délky období prognózy.
 - Počtu významných a složitých předpokladů souvisejících s daným procesem.
 - Vyšší míry subjektivity související s předpoklady a faktory použitými v daném procesu.
 - Vyšší míry nejistoty související s budoucím vznikem nebo výsledkem událostí, ze kterých vycházejí použité předpoklady.
 - Nedostatku objektivních údajů, jestliže jsou uplatňovány vysoce subjektivní faktory.
36. Auditorovo porozumění procesu ocenění, včetně jeho složitosti, je auditorovi vodítkem při stanovení charakteru, časového průběhu a rozsahu auditorových postupů, které mají být provedeny. V následujícím přehledu uvádíme příklady informací, jež by měl auditor vzít v úvahu při navrhování auditorových postupů:
- Užití cenové kotace za účelem získání důkazních informací týkajících se ocenění může vyžadovat porozumění okolnostem, za kterých byla kotace zpracována. Například jestliže jsou kotované cenné papíry drženy jako investice, ocenění v kotované tržní ceně může vyžadovat úpravu na základě příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky, jestliže je majetková účast svým objemem významně rozsáhlá nebo podléhá omezením, pokud jde o její obchodovatelnost.
 - Při využívání důkazních informací poskytnutých třetí stranou auditor posuzuje jejich spolehlivost. Například jestliže je určitá informace získána na základě využití externích konfirmací (potvrzení), auditor posuzuje respondentovu kompetentnost, nezávislost a pravomoc reagovat, znalost záležitosti, která je potvrzovaná a objektivitu tak, aby ověřil spolehlivost důkazních informací. Rozsah takových auditorových postupů se bude lišit podle posouzení míry rizika vzniku významných nesprávností souvisejícího s oceněním reálnou hodnotou. Auditor v tomto ohledu jedná v souladu s ISA č. 505 „Externí konfirmace“.

- Důkazní informace podporující ocenění reálnou hodnotou, například ocenění nezávislým odhadcem, lze získat k datu, které se neshoduje s datem, ke kterému má účetní jednotka oceňovat a vykazovat tuto informaci ve své účetní závěrce. V takových případech auditor získá důkazní informace, že vedení vzalo v úvahu vliv událostí, transakcí a změn v okolnostech, ke kterým došlo mezi datem ocenění reálnou hodnotou a datem vykazání.
- Kolaterál je často určený pro jisté typy investic do dluhových nástrojů, u kterých se vyžaduje, aby byly oceňovány reálnou hodnotou nebo posouzeny z hlediska možného snížení hodnoty. V případě, že je kolaterál důležitým faktorem při ocenění reálnou hodnotou investice nebo posouzení její účetní hodnoty, auditor získá dostatečné množství důkazních informací, týkajících se existence, hodnoty, práv a přístupu k takovému kolaterálu nebo jeho převoditelnosti, včetně ověření, zda byla evidována veškerá zástavní práva, a posuzuje, zda byl kolaterál vhodně vykázan na základě příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.
- V některých případech mohou být doplňující auditorské postupy, jako například inspekce aktiva auditorem nezbytné pro získání dostatečného množství vhodných důkazních informací o vhodnosti ocenění reálnou hodnotou. Například může být inspekce dlouhodobého hmotného majetku nezbytná k získání informací o současném fyzickém stavu daného aktiva. Tyto informace mohou být relevantní pro reálnou hodnotu tohoto aktiva. Inspekce cenného papíru může dále odhalit omezení obchodovatelnosti cenného papíru, které může ovlivnit hodnotu tohoto cenného papíru.

Testování významných předpokladů vedení, modelu ocenění a základních údajů

37. Auditorovo porozumění spolehlivosti procesu používaného vedením při stanovení reálné hodnoty je důležitým krokem k ověření výsledných částek a tudíž ovlivňuje charakter, časový průběh a rozsah dalších auditorských postupů. Spolehlivý proces pro určení reálné hodnoty je takový proces, který při použití za obdobných okolností vede k přiměřeně konzistentnímu ocenění a v případech, kdy je to relevantní, k prezentaci a vykazání reálné hodnoty. Při získávání důkazních informací k ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání účetní jednotkou hodnotí auditor, zda:
- (a) Předpoklady používané vedením jsou přiměřené;
 - (b) Ocenění reálnou hodnotou bylo stanoveno prostřednictvím vhodného modelu, pokud takovýto model existuje;
 - (c) Vedení použilo relevantní informace, které byly v dané době přiměřeně dostupné.
38. Techniky odhadu a předpoklady, společně s auditorovým posouzením a srovnáním ocenění reálnou hodnotou stanovených v předešlých obdobích, pokud existují, s výsledky získanými v běžném období, mohou poskytnout důkazní informace ohledně spolehlivosti

procesů používaných vedením. Auditor však rovněž musí zvážit, zda takové rozdíly nevyplývají ze změn ekonomického prostředí.

39. **V případech, kdy auditor stanoví, že riziko vztahující se k reálným hodnotám je významné, nebo tam kde je to jinak relevantní, auditor zhodnotí, zda významné předpoklady používané vedením při ocenění reálnou hodnotou, uvažované jednotlivě nebo v celku, poskytují přiměřené východisko pro ocenění reálnou hodnotou a její vykázaní v účetní závěrce účetní jednotky.**
40. Vedení musí určit předpoklady včetně takových, na které se vedení spoléhá na základě práce experta, které budou podkladem ke zpracování ocenění reálnou hodnotou. Pro tyto účely zahrnují předpoklady vedení rovněž předpoklady vypracované pod vedením osob pověřených řízením. Předpoklady jsou nedílnou složkou složitějších oceňovacích metod, například oceňovacích metod využívajících kombinaci odhadů předpokládaných budoucích peněžních toků a odhadu budoucí hodnoty aktiv a pasiv diskontované na současnou hodnotu. Auditóři věnují zvláštní pozornost významným předpokladům tvořícím základ oceňovací metody a hodnotí, zda jsou tyto předpoklady přiměřené. Aby poskytovaly přiměřené východisko pro ocenění reálnou hodnotou a její vykázaní, musí být předpoklady relevantní, spolehlivé, neutrální, srozumitelné a úplné. Tyto charakteristiky jsou podrobněji popsány v odstavci 45 ISAE č. 3000 „Ověřovací zakázky“.
41. Konkrétní předpoklady se budou lišit podle vlastností oceňovaného aktiva nebo pasiva a použité oceňovací metody (např. reprodukční cena, tržní cena nebo metoda diskontovaných peněžních toků). Například pokud se jako oceňovací metoda používají diskontované peněžní toky, budou to předpoklady týkající se objemu peněžních toků, časového období používaného při analýze a diskontní sazby.
42. Předpoklady jsou obvykle podpořeny různými typy důkazních informací z interních a externích zdrojů, které zajišťují objektivní podporu použitých předpokladů. Auditor hodnotí zdroj a spolehlivost důkazních informací podporujících předpoklady vedení, včetně posouzení předpokladů z hlediska historických informací a zhodnocení, zda vycházejí z plánů, které odpovídají možnostem jednotky.
43. Auditorské postupy pracující s předpoklady vedení se provádějí v kontextu auditu účetní závěrky účetní jednotky. Cílem auditorských postupů tedy není získat dostatečně vhodné důkazní informace, které by byly podkladem k výroku o předpokladech jako takových. Auditor provádí tyto auditorské postupy proto, aby posoudil, zda předpoklady poskytují přiměřené východisko pro ocenění reálnou hodnotou v kontextu auditu účetní závěrky jako celku.
44. Stanovení předpokladů, které se jeví jako významné pro stanovení reálné hodnoty vyžaduje uplatnění úsudku vedení. Auditor se zaměří na významné předpoklady. Významné předpoklady se obecně týkají záležitostí, které mají významný vliv na ocenění reálnou hodnotou, a mohou zahrnovat ty předpoklady, jež jsou:

(a) Citlivé na změnu nebo nejistotu v množství nebo povaze. Například předpoklady, týkající se krátkodobých úrokových sazeb mohou být méně náchylné k výrazným změnám než předpoklady týkající se dlouhodobých úrokových sazeb.

(b) Náchylné k chybné aplikaci nebo ke zkreslení.

45. Auditor posuzuje citlivost ocenění na změny významných předpokladů, včetně tržních podmínek, které mohou mít vliv na hodnotu. Je-li to relevantní, auditor by měl doporučit vedení, aby k určení obzvláště citlivých předpokladů používalo techniky jakou je například analýza citlivosti. Pokud taková analýza nebyla vedením provedena, auditor zváží, zda by takové metody mohly být použity. Auditor rovněž posoudí, zda nejistota související s oceněním reálnou hodnotou nebo nedostatek objektivních údajů může působit nemožnost přiměřeného odhadu v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky (viz odstavec 9).

46. Posouzení, zda předpoklady poskytují přiměřené východisko pro ocenění reálnou hodnotou, se týká všech předpokladů jako celku a zároveň každého předpokladu jednotlivě. Předpoklady na sobě často vzájemně závisí, musejí být tedy vnitřně konzistentní. Konkrétní předpoklad, který se izolovaně může jevit jako přiměřený, nemusí být přiměřený, pokud jej uvažujeme ve spojení s jinými předpoklady. Auditor posoudí, zda vedení určilo významné předpoklady a faktory, které mají vliv na ocenění reálnou hodnotou.

47. Předpoklady, z nichž vychází ocenění reálnou hodnotou (například diskontní sazba použitá při kalkulaci současné hodnoty budoucích peněžních toků), obvykle ukazují, jaká očekávání výsledků vkládá vedení do konkrétních cílů a strategií. Aby takové předpoklady byly jako celek i jednotlivě přiměřené, musejí by realistické a konzistentní s:

(a) Obecným hospodářským prostředím a ekonomickou situací účetní jednotky;

(b) Plány jednotky;

(c) Předpoklady použitými v předchozích obdobích, pokud existují;

(d) Zkušenostmi účetní jednotky z minulosti nebo její předchozí situací v rozsahu odpovídajícím stávající situaci;

(e) Dalšími záležitostmi vztahujícími se k účetní závěrce, například předpoklady používanými vedením v účetních odhadech pro jiné účty závěrky než jsou ty, které se vztahují k ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázaní;

(f) Rizikem souvisejícím s peněžními toky, včetně potenciální variability peněžních toků a souvisejícího vlivu na diskontovanou sazbu, pokud toto riziko připadá v úvahu.

Tam, kde předpoklady odrážejí záměr a schopnost vedení provádět konkrétní opatření, auditor zváží, zda jsou konzistentní s plány a historickou zkušeností jednotky (viz odstavec 22 a 23).

48. Pokud vedení spoléhá při určení předpokladů na historické finanční informace, auditor posoudí rozsah, v němž je takový postup oprávněný. Historické informace však nemusí nic vypovídat o budoucích podmínkách nebo událostech, pokud například vedení zamýšlí realizovat nové činnosti nebo pokud se změní okolnosti.
49. U položek oceněných účetní jednotkou prostřednictvím oceňovacího modelu se od auditora neočekává, že svým názorem bude nahrazovat názor vedení účetní jednotky. Auditor tento model pouze posoudí a zhodnotí, je-li model vhodný a použité předpoklady jsou přiměřené. Může se například ukázat, že uplatnění metody diskontovaných peněžních toků při ocenění investice do vlastního kapitálu nově založeného podniku je nevhodné, pokud neexistují současné výnosy, z nichž by se dalo při prognóze budoucích příjmů nebo peněžních toků vycházet.
50. **Auditor provede auditorské postupy za účelem ověření údajů použitých při stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazování a zhodnotit, zda bylo ocenění reálnou hodnotou z těchto údajů a předpokladů vedení správně odvozeno.**
51. Auditor zhodnotí, zda jsou údaje, z nichž ocenění reálnou hodnotou vychází, včetně údajů používaných při práci experta, přesné, úplné a relevantní a zda bylo ocenění reálnou hodnotou za použití těchto údajů a předpokladů vedení stanovena rádně. Postupy auditora mohou například zahrnovat ověření zdroje dat, přepočítání matematických výpočtů a revizi informací z hlediska vnitřní konzistence včetně toho, zda jsou v souladu se záměrem vedení realizovat konkrétní opatření uvedená v odstavcích 22 a 23.

Tvorba nezávislých odhadů reálné hodnoty pro účely ověření

52. Za účelem ověření ocenění reálnou hodnotou provedeného účetní jednotkou může auditor provést nezávislý odhad reálné hodnoty (například prostřednictvím modelu vypracovaného auditorem). Při stanovení nezávislého odhadu využívajícího předpoklady vedení auditor vyhodnotí tyto předpoklady podle postupu uvedeného v odstavcích 39 až 49. Za účelem srovnání s oceněním reálnou hodnotou provedeným vedením, může auditor místo využití předpokladů vedení stanovit zvláštní předpoklady. V této situaci ovšem auditor musí rozumět předpokladům vedení. Toto porozumění auditorovi slouží k tomu, aby jeho model bral v úvahu významné proměnné, a k vyhodnocení všech významných odlišností ve vztahu k odhadu vedení. Auditor rovněž provede auditorské postupy za účelem ověření údajů používaných ke stanovení ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazování, jak bylo uvedeno v odstavcích 50 a 51. Při provádění těchto postupů během auditu auditor zváží informace obsažené v ISA č. 520 „Analytické postupy“.

Události po datu účetní závěrky

53. **Auditor posoudí vliv událostí po datu účetní závěrky na ocenění reálnou hodnotou a její vykazování v účetní závěrce.**
54. Transakce a události, které vzniknou po skončení účetního období, ale před dokončením auditu, mohou poskytnout vhodné důkazní informace týkající se ocenění reálnou

hodnotou provedeného vedením. Důkazní informace související s oceněním reálnou hodnotou může poskytnout například prodej dlouhodobého hmotného majetku krátce po skončení účetního období.

55. V období po datu účetní závěrky se mohou změnit okolnosti v porovnání s těmi, které existovaly v okamžiku sestavení účetní závěrky. Informace týkající se reálné hodnoty z období po datu účetní závěrky mohou odrážet události, které nastanou po skončení účetního období, a nikoli okolnosti existující k rozvahovému dni. Například změny cen aktivně obchodovaných veřejně obchodovatelných cenných papírů, které nastanou po skončení účetního období, obvykle nejsou vhodnými důkazními informacemi ve vztahu k hodnotě těchto cenných papírů na konci účetního období. Při vyhodnocování důkazních informací týkajících se událostí po datu účetní závěrky postupuje auditor podle ISA 560 „Události po datu účetní závěrky“.

Vykázání reálné hodnoty

56. **Auditor zhodnotí, zda jsou reálné hodnoty vykázány účetní jednotkou v souladu se systémem jejího finančního výkaznictví.**
57. Vykázání informací o reálné hodnotě je důležitým aspektem účetní závěrky v mnoha systémech finančního výkaznictví. Vykázání reálné hodnoty se často vyžaduje pro jeho význam při hodnocení výsledků a finanční pozice účetní jednotky uživateli výkazů. Některé jednotky nad rámec informací o reálné hodnotě vyžadovaných příslušným systémem finančního výkaznictví dobrovolně vykazují v příloze k účetní uzávěrce další informace týkající se reálné hodnoty.
58. Při auditu ocenění reálnou hodnotou a souvisejících vykazovaných informací v příloze k účetní uzávěrce, ať vyžadovaných příslušným systémem finančního výkaznictví nebo vykázáných dobrovolně, auditor obvykle provádí v zásadě stejné typy postupů jako při provádění auditu ocenění reálnou hodnotou vykazaného přímo ve výkazech. Auditor získá dostatečné množství vhodných důkazních informací o tom, zda jsou zásady ocenění v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky vhodné, uplatňují se konzistentně a zda metoda odhadu a uplatněné významné předpoklady jsou vykázány řádně v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky. Auditor rovněž posoudí, zda dobrovolně zveřejněné informace nejsou v kontextu účetní uzávěrky nevhodné. Vedení může například vykázat současnou prodejní hodnotu aktiva, aniž by se zmínilo o tom, že významná omezení vyplývající ze smluvních závazků vylučují pro nejbližší budoucnost možnost jeho prodeje.
59. Auditor vyhodnotí, zda účetní jednotka správně vykázala informace týkající se reálné hodnoty tak, jak to vyžaduje jí používaný systém finančního výkaznictví. Pokud v souvislosti s některou položkou vzniká vysoká míra nejistoty při ocenění, auditor zhodnotí, zda jsou vykázány údaje pro uživatele dostatečnou informací o takové nejistotě. Pokud vedení považuje prezentaci jediné částky za nevhodnou, může například auditor posoudit, zda vykázány údaje o souhrnu částek a předpoklady použité při stanovení tohoto rozmezí, v němž se očekává, že se bude reálná hodnota s přiměřenou pravděpodobností pohybovat, jsou v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky

vhodné. V případech, kdy je to relevantní, auditor rovněž posoudí, zda účetní jednotka splnila požadavky na účtování a vykázání týkající se změn v oceňovací metodě používané ke stanovení ocenění reálnou hodnotou.

60. V případě, že se vykázání informací o reálné hodnotě v rámci příslušného systému finančního výkaznictví neprovádí, protože reálnou hodnotu nelze prakticky stanovit s dostatečnou spolehlivostí, auditor provede posouzení přiměřenosti vykazovaných informací. Pokud účetní jednotka nevykázala odpovídajícím způsobem informace o reálné hodnotě v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví, auditor zváží, zda odchýlením se od příslušného systému finančního výkaznictví nedošlo k významnému zkreslení účetní závěrky.

Zhodnocení výsledků auditorských postupů

61. **Při vytváření konečného úsudku, zda je ocenění reálnou hodnotou a její vykázání v účetní závěrce v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky, auditor posoudí dostatečnost a vhodnost získaných důkazních informací a jejich konzistentnost s jinými důkazními informacemi, které získal a hodnotil během auditu.**
62. Při posuzování, zda ocenění reálnou hodnotou a její vykázání v účetní závěrce je v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky, auditor zhodnotí konzistentnost informací a důkazní informace získané během auditu ocenění reálnou hodnotou s jinými důkazními informacemi získanými během auditu v kontextu účetní závěrky jako celku. Auditor například posoudí, zda existuje nebo by měl existovat vztah nebo korelace mezi úrokovými sazbami používanými k diskontování odhadovaných budoucích peněžních toků při stanovování reálné hodnoty dlouhodobého hmotného majetku a úrokovými sazbami úvěrů, které účetní jednotka v nedávné minulosti vyčerpala na pořízení dlouhodobého hmotného majetku.

Prohlášení vedení k auditu

63. **Auditor v souvislosti s oceněním reálnou hodnotou nebo jejím vykázáním, obdrží písemná prohlášení vedení k auditu týkající se přiměřenosti významných předpokladů, včetně toho, zda odpovídajícím způsobem odrážejí záměr a schopnost vedení realizovat konkrétní opatření, pokud je to relevantní k ocenění reálnou hodnotou a k jejím vykázáním.**
64. Otázka použití prohlášení vedení k auditu jako důkazních informací je řešena v ISA č. 580 „Prohlášení vedení k auditu“. Podle charakteru, významnosti a složitosti reálných hodnot může prohlášení vedení k auditu o ocenění reálnou hodnotou a jejím vykázáním v rámci účetní závěrky rovněž obsahovat prohlášení o:
 - Vhodnosti oceňovacích metod včetně souvisejících předpokladů používaných vedením při stanovení reálných hodnot v rámci příslušného systému finančního výkaznictví a konzistentnosti při aplikaci těchto metod.

- Východisku použitím vedením při nedodržení předpokladu souvisejícího s použitím reálné hodnoty uvedeného v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.
- Úplnosti a vhodnosti vykazovaných údajů týkajících se reálných hodnot v rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky.
- Otázce, zda události po datu účetní závěrky vyžadují provedení úprav v ocenění reálnou hodnotou a jejím vykázání v účetní závěrce.

Komunikace s osobami pověřenými řízením

65. ISA č. 260 „Předávání informací o záležitostech auditu osobám pověřeným řízením účetní jednotky“ vyžaduje, aby auditoři komunikovali o otázkách auditu, které mají vztah k řízení, s osobami pověřenými řízením. Vzhledem k často se vyskytujícím nejistotám v oceněních reálnou hodnotou může mít vliv jakýchkoli významných rizik v souvislosti s účetní závěrkou vztah k řízení. Auditor například posoudí možnost komunikace o charakteru významných předpokladů používaných při ocenění reálnou hodnotou, míru subjektivitu obsaženou ve vytváření těchto předpokladů a relativní významnost položek oceňovaných reálnou hodnotou pro účetní závěrku jako celek. Při určování charakteru a formy komunikace auditor vezme v úvahu informace uvedené v ISA č. 260.

Datum účinnosti

Tento standard je účinný pro audity účetních závěrek za období začínající 15. prosince 2004 nebo po tomto datu.

Stanovisko k problematice veřejného sektoru

1. *Mnoho vlád přechází na akruální účetnictví a používá reálnou hodnotu jako východisko pro ocenění mnoha tříd aktiv a pasiv ve svém držení, nebo pro vykázání položek v účetní závěrce. Obecné principy tohoto ISA jsou tudíž aplikovatelné i při auditu ocenění reálnou hodnotou a jejího vykázání v účetní závěrce účetních jednotek působících ve veřejném sektoru.*
2. *Odstavec 3 tohoto ISA stanoví, že pokud je ocenění reálnou hodnotou a její vykázání pro účetní závěrku významné, měl by auditor získat dostatečné množství vhodných důkazních informací prokazujících, že takové ocenění a vykázání je v souladu s příslušným systémem finančního výkaznictví účetní jednotky. Účetní systémy podle Mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor obsahují řadu standardů, které vyžadují nebo povolují účtování nebo vykázání v reálných hodnotách.*
3. *Jak je uvedeno v odstavci 8 tohoto ISA, může být stanovení reálné hodnoty v případě absence aktivního trhu u některých aktiv nebo pasiv složité. To může být konkrétní problém právě ve veřejném sektoru, kde jednotky mívají v držení významné objemy*

specializovaných aktiv. Mnoho aktiv v držení jednotek veřejného sektoru navíc nevytváří peněžní toky. Za těchto okolností lze reálnou hodnotu nebo podobnou současnou hodnotu odhadnout odkazem na jiné metody ocenění, například metody zůstatkové reprodukční ceny a indexovaných cen.

Ocenění reálnou hodnotou a její vykazání v rámci různých systémů finančního výkaznictví

1. Různé systémy finančního výkaznictví vyžadují nebo povolují v účetní závěrce různé způsoby ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání. Liší se také ve stupni poskytnutých vodítek pro stanovení ocenění aktiv a pasiv nebo souvisejících vykazovaných informací v účetních závěrkách. Některé systémy finančního výkaznictví poskytují ucelená, jiné pouze obecná vodítka a některé dokonce vodítka žádná. Kromě toho existují postupy ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazání, které jsou specifické pro určitá odvětví.
2. V rámci různých systémů finančního výkaznictví nebo pro různá aktiva, pasiva případně jiné vykazované položky v rámci téhož systému mohou rovněž existovat odlišné definice reálné hodnoty. Například mezinárodní účetní standard (IAS) 39 „Finanční nástroje: Účtování a ocenění“, definuje reálnou hodnotu jako „částku, za kterou by aktivum mohlo být směřeno nebo pasivum zapláceno mezi znalými, ochotnými a nespřízněnými stranami v transakci za obvyklých podmínek“. Koncept reálné hodnoty obvykle dává před vypořádáním k určitému minulému nebo budoucímu datu přednost transakci probíhající v běžném období. V souladu s tím by proces ocenění reálnou hodnotou měl být hledáním odhadované ceny, za kterou by se taková transakce uskutečnila. Různé systémy finančního výkaznictví mohou navíc používat termíny jako „hodnota specifická pro účetní jednotku“, „užitková hodnota“ nebo podobné termíny, ale tyto termíny mohou stále spadat do rámce konceptu reálné hodnoty podle tohoto ISA.
3. Změny ocenění reálnou hodnotou v čase mohou být různými systémy finančního výkaznictví posuzovány odlišně. Některé systémy mohou například požadovat, aby se změny ocenění reálnou hodnotou některých aktiv nebo pasiv promítly přímo do vlastního kapitálu, zatímco v rámci jiných se mohou takové změny promítnout do výnosů. V některých systémech je stanovení toho, zda a jakým způsobem se použije účtování v reálné hodnotě, ovlivněno záměry vedení provést určitá opatření ve vztahu ke konkrétnímu aktivu nebo pasivu.
4. Různé systémy finančního výkaznictví mohou v účetní závěrce vyžadovat určitý konkrétní způsob ocenění reálnou hodnotou a její vykazání a předepisují nebo povolují je v různé míře. Systémy finančního výkaznictví mohou:
 - Předepisovat požadavky na ocenění, prezentaci a vykazování pro určité informace obsažené v účetní závěrce nebo pro informace vykazované v příloze k účetní závěrce nebo prezentované jako doplňkové informace.
 - Povolovat účetní jednotce použít některé způsoby ocenění používající reálnou hodnotu dle svého uvážení, nebo jsou-li splněna jistá kritéria.

- Předepisovat konkrétní metodu ocenění reálnou hodnotou, například prostřednictvím nezávislého odhadu hodnoty nebo specifikovaných způsobů použití diskontovaných peněžních toků.
 - Povolovat volbu metody stanovení reálné hodnoty z několika alternativních metod (kritéria volby systém finančního výkaznictví může a nemusí stanovovat).
 - Neposkytovat žádná jiná vodítka týkající se ocenění nebo vykázání reálné hodnoty než to, že jejich použití je zřejmé ze zvyklostí nebo praxe, například praxe obvyklé pro dané odvětví.
5. Některé systémy finančního výkaznictví mají jako předpoklad pro povinné nebo dobrovolné ocenění či vykázání reálné hodnoty požadavek, aby ocenění reálné hodnoty aktiv nebo pasiv bylo možné provést spolehlivým způsobem. V některých případech se tento předpoklad nemusí striktně dodržet, pokud aktivum nebo pasivum nemá kotovanou tržní cenu na aktivním trhu a jiné metody přiměřeného odhadu reálné hodnoty jsou zjevně nevhodné nebo neproveditelné.
6. Některé systémy finančního výkaznictví vyžadují určité konkrétní úpravy nebo změny oceňovacích údajů, případně určují jiné podmínky jedinečné pro konkrétní aktiva nebo pasiva. Například účtování dlouhodobého hmotného majetku může vyžadovat provedení úprav tržní hodnoty dle odhadu znalce, jako je úprava o odhadované náklady na realizaci prodeje, úprava související se stavem a umístěním majetku a další. Obdobně, pokud není trh pro konkrétní aktivum aktivní, zveřejněné cenové kotace bude možná nutné upravit nebo změnit, aby se dospělo k vhodnějšímu ocenění reálnou hodnotou. Kotovaná tržní cena nemusí být vypovídající o reálné hodnotě například tehdy, když aktivita na trhu je nízká, trh není dostatečně etablován nebo pokud se v porovnání s celkovým objemem existujících obchodovatelných jednotek obchoduje pouze jejich malý počet. V souladu s tím se pak musí tržní ceny upravit nebo pozměnit. Pro provedení takových úprav nebo změn mohou být nezbytné další zdroje tržních dat.

Rozšíření ocenění reálnou hodnotou

7. Ocenění a vykázání vycházející z reálné hodnoty získává v rámci systémů finančního výkaznictví stále větší převahu. Reálné hodnoty se mohou objevit v účetní závěrce a ovlivnit její sestavení mnoha způsoby, například oceněním reálnou hodnotou u následujících položek:
- Konkrétních aktiv nebo pasiv, jako jsou veřejně obchodovatelné cenné papíry nebo pasiva představující povinnost vypořádat závazek v rámci finančního nástroje, kontinuálně nebo periodicky vykazovaných v tržní hodnotě.
 - Konkrétních složek vlastního kapitálu, například při uznávání, ocenění a prezentaci některých finančních nástrojů s rysy vlastního kapitálu, například konvertibilní obligace na akcie.

- Konkrétních aktiv nebo pasiv získaných v rámci podnikové kombinace. Například výchozí stanovení goodwillu z akvizice účetní jednotky při podnikové kombinaci obvykle vychází z ocenění reálnou hodnotou samostatně určitelných aktiv a pasiv získaných v rámci akvizice a z reálné hodnoty poskytnutého protiplnění.
- Konkrétních aktiv nebo pasiv jednorázově upravených na reálnou hodnotu. Některé systémy finančního výkaznictví mohou vyžadovat použití ocenění reálnou hodnotou pro stanovení výše opravné položky aktiva nebo skupiny aktiv jako součást stanovení snížení hodnoty aktiva, například test snížení hodnoty goodwillu získaného při podnikové kombinaci vycházející z reálné hodnoty určené provozní jednotky nebo vykazující jednotky. Při odvození implicitního goodwillu pro porovnání s vykázaným goodwillem se pak tato hodnota alokuje mezi skupinu aktiv a pasiv účetní jednotky.
- Agregovaných aktiv a pasiv. Za určitých okolností vyžaduje ocenění třídy nebo skupiny aktiv či pasiv agregaci reálných hodnot některých jednotlivých aktiv nebo pasiv z této třídy či skupiny. V rámci příslušného systému finančního výkaznictví účetní jednotky lze například ocenění diverzifikovaného úvěrového portfolia provést na základě reálné hodnoty některých kategorií úvěrů tvořících toto portfolio.
- Transakcí zahrnujících výměnu aktiv mezi nezávislými stranami bez peněžního plnění. Například nepeněžní výměna továrního zařízení v různých oborech podnikání.
- Informaci vykazovaných v příloze k účetní závěrce nebo předkládaných jako doplňkové informace, ale nezaúčtovaných v účetní závěrce.

„Tento mezinárodní auditorský standard ISA 545 „Audit ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazování“ zveřejněný Radou pro auditorské a ujišťovací standardy (IAASB) Mezinárodní federace účetních (IFAC) v anglickém jazyce a publikovaný v příručce Handbook of International Auditing, Assurance, and Ethics Pronouncement 2005 Edition, byl přeložen do českého jazyka Komorou auditorů České republiky v červnu 2005 a je reprodukován se souhlasem organizace IFAC v červenci 2005. S postupem překladu mezinárodních auditorských a ujišťovacích standardů byla organizace IFAC seznámena a překlad byl proveden v souladu s „Oznámením zásad překladu standardů a návodů vydaných organizací IFAC.“ Schválený text všech mezinárodních auditorských a ujišťovacích standardů je ten, který organizace IFAC publikovala v anglickém jazyce.“

Copyright © Mezinárodní federace účetních, leden 2005.
Všechna práva vyhrazena. Použití s povolením.